

Емпиричните ни изследвания¹ показват голямата диференциация сред ромската общност — едни живеят сред мнозинството, като цялостно или частично са интегрирани, повечето обаче живеят в обособени квартали; има богати роми, но има и такива, които са в сивата икономика, ала най-големият дял от групата е икономически неактивната и тя живее много бедно. Трансформацията донесе бедност на много хора в България, но като общност няма друга група, която толкова да се е маргинализираща като ромската. В анализа по-долу, на основата на емпиричния материал, ще представим тълкуването ни за днешната ситуация в обществото и какви са очакванията на ромите за бъдещето.

Ромите ли са българската underclass?

Ромите ще станат канибали, защото няма какво да ядат, от нерви, защото няма какво да правят. Много хора емигрират и се връщат. Кога българите са емигрирали в такива размери? Никога. Но не всички успяват. Колко успяват? Другите се връщат. И какво става? Стават още по-бедни. Но по-информирани.

Интервю със С., София, май 2002

Основните характеристики на членовете на „underclass” или групата, която се намира на дъното на социалната стълбица, са ниско образование, влошено здраве, дълготрайна безработица, накъсана трудова кариера, зависимост от социалните помощи и от сивата икономика, ниско равнище на обществено доверие, слаб контрол на поведението, загуба на трудова мотивация и навици. Емпиричният материал от изследванията показва, че има симп-

¹ Данните в публикацията са от емпирични изследвания, които се ръководят от Проф. Д-р К. Джордано от Университета във Фрибург, Швейцария, и се спонсорират от ШФНИ, програма SCOPES, 2000-2003 и 2005-2008. Авторката е координатор на изследванията за България.